07/10/2025

«Αναζητώντας την ησυχία στην ερημιά των πόλεων»: Συζήτηση στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…»

/ Ενορίες

Το ζητούμενο είναι πως μπορεί να καλλιεργηθεί η επιθυμία για την όντως ζωή. Μία άλλη ζωή είναι εφικτή, ήταν πάντα και θα είναι μέχρι το τέλος του κόσμου, όσο ο άνθρωπος αποφασίζει αυτά τα λόγια που είπε ο Ιησούς Χριστός, να τα κάνει ζωή.

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…», την Δευτέρα 6 Οκτωβρίου, ο Ηλίας Λιαμής, Δρ. Θεολογίας, Μουσικολόγος και Συγγραφέας, φιλοξένησε τον Πρωτοπρεσβύτερο π. Χριστόδουλο Μπίθα, Προϊστάμενο του Ιερού Ναού Ταξιαρχών Μοσχάτου, Συγγραφέα και Απόφοιτο του Οικονομικού Τμήματος της Νομικής και

της Θεολογικής Σχολής, σε μια συζήτηση με θέμα «Αναζητώντας την ησυχία στην ερημιά των πόλεων».

Το θέμα της ησυχίας, της εσωτερικής γαλήνης, είναι πολύ πιο φλέγον και πολύ πιο ζωτικής σημασίας απ’ όσο φαίνεται. Όλα τα ασκητικά έργα τοποθετούν το θέμα της ησυχίας, ως ένα κατόρθωμα, το οποίο προξενεί εντύπωση, γιατί οι ασκητές ζούσαν στην έρημο. Κι όμως η ησυχία βρίσκεται στα ζητούμενα, σαν προϋπόθεση να δεχθεί κάποιος την χάρη του Αγίου Πνεύματος, να έχει ειρήνη στην ψυχή για να δεχθεί την ειρήνη του Πνεύματος.

Και ακριβώς γι’ αυτό πρέπει να προβληματιστούμε γιατί, όπως επεσήμανε ο π. Χριστόδουλος, εάν ο άνθρωπος που έχει αποτραβηχτεί από τα εγκόσμια αναζητά την ησυχία και θεωρείται ο ησυχασμός ως απαραίτητη προϋπόθεση για την πνευματική ζωή, εάν βλέπουμε στην χριστιανική παράδοση ότι θεωρείται απαραίτητο κάποιος να ελέγξει τους λογισμούς του για να κάνει μόνο καλούς λογισμούς, μπαίνει ένα μέγιστο ερώτημα. Όταν ο άνθρωπος, όχι μόνο στις μεγαλουπόλεις αλλά και στο πιο μικρό χωριό, εκτίθεται συνειδητά και εθίζεται στην ενασχόληση με το κακό και ανώφελο, πως είναι δυνατόν να έχει ησυχία; Όταν εθίζεται να είναι προσκολλημένος σε μία οθόνη οποιουδήποτε είδους όλη την ημέρα, πως μπορεί να έχει ησυχία;

Ως πρώτο οδοδείκτη στη συζήτηση, ο π. Χριστόδουλος έθεσε μία φράση του αγίου Παϊσίου, που λέει πως αν ο άνθρωπος πετύχει μέσα στον θόρυβο την εσωτερική ησυχία, αυτό έχει πολύ αξία και αν δεν πετύχει την ησυχία μέσα στην ανησυχία, ούτε στην ησυχία θα ησυχάσει. Συμπληρωματικά, προσέθεσε και έναν λόγο του αγίου Αντωνίου, που αναφέρει ότι αυτός που ησυχάζει απαλλάσσεται από τρεις πολέμους, της ακοής, της ομιλίας και της όρασης.

«Ένας άνθρωπος που ζει στον κόσμο, τον ίδιο ησυχαστικό αγώνα θα κάνει που θα κάνει και ένας μοναχός, μόνο που θα τον κάνει μέσα στις συνθήκες στις οποίες ζει. Θα προφυλάξει την ακοή και την όραση από οτιδήποτε μπορεί να του φέρει ταραχή, αγωνία, άγχος, φόβο για το αύριο, ενοχές για το παρελθόν, και την ομιλίας να μην μπλέξει σε αργολογίες. Γιατί η πραγματικότητα είναι ότι πολύ μεγάλο μέρος των ανθρώπων αναλώνεται μιλώντας ασταμάτητα γι’ αυτά που ακούει και βλέπει.»

Ο βομβαρδισμός που έχει σήμερα ο άνθρωπος, πολλαπλασιάζει τους λογισμούς και είναι εντελώς απροστάτευτος με δική του ευθύνη, απέναντι στην απαλλαγή των τριών πολέμων. Και όπως παρατήρησε ο π. Χριστόδουλος, αν κάποιος δεν κάνει τον αγώνα να απαλλαγεί από τους τρεις πολέμους, δεν μπορεί να ησυχάσει.

Όπως διευκρινίστηκε στη συζήτηση, η ησυχία, στην ασκητική μας παράδοση, δεν είναι ακριβώς η αποφυγή εξωτερικών ήχων, αλλά αφορά σε εφόδους άλλων δεδομένων που ζητούν θέση μέσα στο νου του ανθρώπου, λογισμούς δηλαδή νοητικά παράγωγα που έχουν πολύ έντονο το στοιχείο του δαιμονικού πειρασμού.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας έχουν καθησυχάσει ότι δεν ευθυνόμαστε για αυτές τις προσβολές, αλλά για την συγκατάθεση στους λογισμούς. Οι άγιοι δέχονταν συνεχώς προσβολές γι’ αυτό και μιλούν για νηπτική θεολογία, αφού η νήψη είναι η σκοπιά στην πόρτα του νοός.

Το ζήτημα είναι, συνέχισε ο π. Χριστόδουλος, πως ο άνθρωπος είτε με τον εθισμό του στο διαδίκτυο και την τηλεόραση, είτε με τις συζητήσεις που κάνει και τις συναναστροφές του, εκτίθεται στις ακαθαρσίες κι έχει την ψευδαίσθηση ότι δεν

επηρεάζεται. Κι αυτό είναι τραγικό γιατί με αυτόν τον τρόπο δεν έχει επίγνωση της πραγματικότητάς του.

Στην ερώτηση εάν είναι εφικτή αυτή η άσκηση κι αν έχουμε δυνάμεις να ανταπεξέλθουμε στους χειμάρρους των ερεθισμάτων, ο π. Χριστόδουλος απάντησε πως όσο δύσκολο είναι να είναι κάποιος χριστιανός, τόσο δύσκολο είναι να κάνει πράξη αυτήν την ασκητική.

«Είναι επόμενο να κάνουμε μάταια πράγματα, θέλουμε να μάθουμε τον κόσμο, να καταλάβουμε τι συμβαίνει γύρω μας, επηρεαζόμαστε, θέλουμε να ανήκουμε σε ομάδες, σιγά – σιγά όμως καταλαβαίνουμε.

Το ζήτημα είναι αν σπουδάσουμε την αγάπη μέσα από την εμπειρία που αποκτούμε από τις πικρές γεύσεις, τις πτώσεις, τους πειρασμούς μας, τις αποτυχίες μας, σιγά – σιγά θα μάθουμε να αγαπάμε, γιατί θα αποβάλουμε οτιδήποτε μας εμποδίζει να αγαπήσουμε.»

Εάν ο σκοπός της ζωής μας είναι να ζήσουμε κατά Θεόν, θα ζήσουμε κατά Θεόν μέσα σε αυτές τις συνθήκες, αποβάλλοντας μέσα από την πικρή εμπειρία των πτώσεων μας, σε όλα τα επίπεδα, οτιδήποτε είναι μάταιο. Θα είναι αποτέλεσμα της επιθυμίας του ανθρώπου να έρθει η ειρήνη στην ψυχή του, άρα να έρθει η χάρις του Θεού και να τον πληροφορήσει για να προχωρήσει αυτόν τον δρόμο.

Οι χαρές αυτού του κόσμου, οδηγούν όλες, από διαφορετικούς δρόμους, στη ίδια ματαιότητα, μαραίνονται ταχύτατα και η προσωρινότητα είναι το βασικό χαρακτηριστικό τους. Η χαρά υπάρχει ως ζητούμενο, αλλά το θέμα είναι ποια χαρά. Η εύκολη χαρά, η χαρά που αγοράζεται, που γίνεται μέσα από την εύκολη έκσταση, από τον ενθουσιασμό, τις φωνές, το εύκολο θέαμα, έχει ημερομηνία λήξης.

Ο τρόπος ζωής που έχει ησυχία, και φέρνει την ειρήνη του Θεού, έχει την πραγματική χαρά, συνέχισε ο π. Χριστόδουλος,. Αυτή η οποία γεμίζει τον άνθρωπο, τον κάνει να σταματήσει να ασχολείται με το αύριο, να χαίρεται με απλά πράγματα, να βλέπει την ομορφιά του κόσμου αντί να μιλά για την ασχήμια, να βλέπει την ομορφιά στους άλλους ανθρώπους και να μην εστιάζει στα άσχημα τους, να μην κατακρίνει αλλά να συγχωρεί. Η ευχαριστία και η χαρά που συνεπάγεται, είναι απαραίτητο ζητούμενο στην πνευματική ζωή.

Η αχαριστία είναι η βασικότερη πηγή όλης αυτής της ταραχής που υπάρχει γύρω μας. Αν μπορούσαμε να συνειδητοποιήσουμε οι άνθρωποι ότι αυτά που έχουμε αυτή τη στιγμή, είναι πλούτος, θησαυρός μεγάλος, θα είμασταν ευτυχισμένοι. Και

η αχαριστία είναι η βασική αιτία που δεν έχουμε την χαρά του Θεού.

Όπως είπε ο π. Χριστόδουλος:

«Η συμβουλή είναι, στην ηλικία που είναι ο καθένας, στην περίοδο που περνάει, στη φάση που βρίσκεται, να προσπαθήσει να δει τι είναι περιττό για να το πετάξει. Άλλωστε, η έννοια της μετάνοιας, της μεταστροφής του νου, δεν είναι μία αφηρημένη θρησκευτική έννοια. Μεταστρέφω το νου μου σε σχέση με μία συνήθεια, σε σχέση με μία οπτική, σε σχέση με μία αντίληψη για τα πράγματα.»

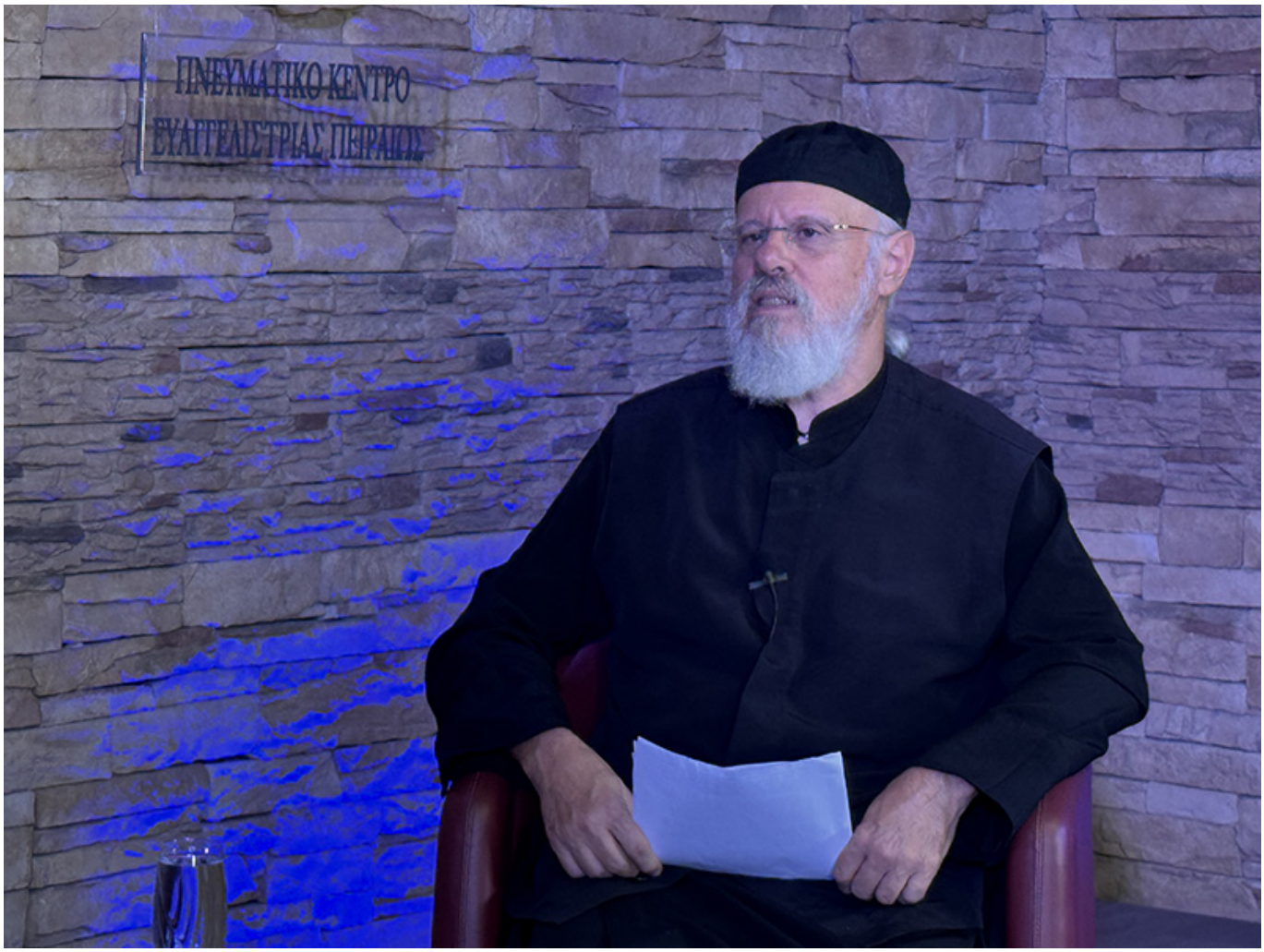

Λείπει η επιθυμία για χαρά, για ευχαριστία, για να πεταχτούν τα περιττά, για να αγαπήσουμε, να συγχωρήσουμε, παρατήρησε ο π. Χριστόδουλος. Η πνευματική ζωή συνδυάζεται με την προαίρεση και χωρίς προαίρεση ο άνθρωπος σταδιακά θα πέφτει ή στην θλίψη ή στην οργή.

Όταν ο άνθρωπος έχει ελπίδα στη ζωή του και πίστη, ότι συνθήκες κι αν αντιμετωπίζει μπορεί να χαμογελά. Και αυτό που λείπει στους ανθρώπους σήμερα είναι ελπίδα και πίστη ουσιαστική στον λόγο του Ιησού Χριστού.

Το ξεκίνημα που μπορεί να κάνει ο άνθρωπος είναι να σκύψει και να κοιτάξει μέσα του, να δει τι τον αρρωσταίνει, τι τον χαροποιεί, τι δημιουργεί πειρασμούς από τους ανθρώπους γύρω του, γιατί του λείπει η χαρά. Αν δεν αποκτήσουμε επίγνωση της κατάστασης μας, δεν μπορούμε να βάλουμε ξεκίνημα. Κι αυτό είναι ένα δώρο του Θεού και για να έρθει η δωρεά του Θεού και να μας πληροφορήσει να πάμε παραπέρα, πρέπει να το θελήσουμε για να επιτρέψουμε στον Θεό να ενεργήσει μέσα μας.

Ολοκληρώνοντας την συζήτηση, ο π. Χριστόδουλος είπε συμπερασματικά:

«*Το ζητούμενο λοιπόν είναι πως μπορεί να καλλιεργηθεί η επιθυμία για την όντως ζωή. Η επιθυμία μας έχει παρεκτραπεί και πηγαίνει οπουδήποτε αλλού, εκτός από το να ζήσουμε πραγματικά, εκτός από το να χαρούμε τη στιγμή, το εδώ και τώρα, εν Χριστώ πάντα. Και εφόσον μας υποσχέθηκε ο Κύριος ότι όταν είναι μαζί μας αυτό θα ζούμε, την όντως ζωή, καμία συνθήκη δεν μπορεί να μας εμποδίσει.*

Μία άλλη ζωή είναι εφικτή, ήταν πάντα και θα είναι μέχρι το τέλος του κόσμου, όσο ο άνθρωπος αποφασίζει αυτά τα λόγια που είπε ο Ιησούς Χριστός, να τα κάνει ζωή».

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς